

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 54/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om behandling av personuppgifter inom Tullen och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 20 januari 2014 regeringens proposition med förslag till lag om behandling av personuppgifter inom Tullen och till vissa lagar som har samband med den (RP 351/2014 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Ställningstagande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande (GrUU 71/2014 rd) om ärendet. Utlåtandet återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Jere Lumme, finansministeriet
- polisöverinspektör Keijo Suuripää, inrikesministeriet, polisavdelning
- konsultativ tjänsteman Leena Rantalankila, justitieministeriet
- dataombudsman Reijo Aarnio, dataombudsman
- tullöverinspektör Juha Vilkkö, Tullen.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- försvarsministeriet
- jord- och skogsbruksministeriet
- kommunikationsministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet
- Polisstyrelsen
- Gränsbevakningsväsendet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att en lag om behandling av personuppgifter inom Tullen ska stiftas. Den föreslagna lagen ersätter tullagens nuvarande bestämmelser om Tullens personregister, som upphävs i tullagen. I lagen föreskrivs noggrannare än tidigare om Tullens personregister och om behandlingen av personuppgifter. Tillämpningsområdet för den nya lagen ska omfatta automatisk behandling av person-

uppgifter som behövs för skötseln av de uppdrag som i lag föreskrivs för Tullen och även annan behandling av personuppgifter, om de utgör eller är avsedda att utgöra ett personregister eller en del av ett sådant.

Utgångspunkten för propositionen är att avvikelser från personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet görs endast om detta är nödvändigt för att säkerställa

tullverksamhetens effektivitet eller för att beakta bestämmelser om Europeiska unionens tull- eller andra informationssystem. Avvikelser från dessa lagar görs lagar görs närmast i fråga om bestämmelserna som gäller insamling och registrering av känsliga uppgifter, en registrerad persons rätt till insyn samt användning och utlämnande av personuppgifter. I lagen föreskrivs även om inrättande av personregister, registrens informationsinnehåll, den registeransvarige, hur länge informationen i personregistren ska bevaras samt om nationellt och internationellt utbyte av uppgifter.

Bestämmelserna om behandling av personuppgifter inom Tullen och lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet förenhetligas i syfte att förbättra myndighetssamarbetet, i synnerhet inom bekämpningen av tullbrott. Enligt den lag som föreslås ska Tullens brottsbekämpning i större utsträckning än nu kunna utnyttja polisens informationssystem. Tullen ges rätt att registrera observationer av brottslig verksamhet som gjorts av tullmän eller som anmälts till Tullen.

Genom den föreslagna lagen genomförs för Tullens del även Europeiska unionens råds rambeslut om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete inom EU.

Informationssystemen och behandlingen av uppgifter i samband med dem ska uppfylla de i lag föreskrivna förutsättningarna och kraven inom fyra år efter att lagen trätt i kraft.

Dessutom föreslås ändringar i tvångsmedelslagen, lagen om samarbete mellan polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet, lagen om behandling av personuppgifter vid verkställighet av straff, lagen om kontroller av kontanta medel som förflyttas över Europeiska gemenskapens gräns, lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi, värnpliktslagen, lagen om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Europol, lagen om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Eurojust, lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rådets rambeslut om förenklat informations- och under rättelseutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater och om tillämpning av rambeslutet, lagen om fordonstrafikregistret, lagen om sjöfartsskydd på vissa fartyg och i hamnar, som betjänar dem och om tillsyn över skyddet, lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter och lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten. Dessa ändringar är huvudsakligen tekniska.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

I propositionen föreslås en ny lag om behandlingen av personuppgifter inom Tullen, som ska samla bestämmelserna om behandling av personuppgifter inom Tullen. Utskottet konstaterar att den föreslagna lagen har samband med ett pågående projekt för en övergripande revidering av tullagsstiftningen, där den gällande tullagen (1466/1994) ska indelas i tre separata lagar, dvs. tullagen, i en ny lag om brottsbekämpning inom Tullen (RP 174/2014 rd) som utskottet behand-

lar och i den föreliggande lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen. Enligt utskottets uppfattning sker revideringen av tullagen på basis av en separat beredning.

För närvarande föreskrivs om Tullens personregister och om behandlingen av personuppgifter i tullagen, som innehåller bestämmelser bl.a. om informationsinnehåll i Tullens personregister, utlämnandet av personuppgifter samt möjligheten att få uppgifter ur olika register. Till den del inget annat föreskrivs i tullagen eller i EU:s lagstiftning tillämpas på behandlingen av personuppgifter inom Tullen bestämmelserna i per-

sonuppgiftslagen (523/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Reformbehov

Den gällande tullagen trädde i kraft i början 1995, dvs. samtidigt som Finland blev medlem i Europeiska unionen. Tullens grundläggande uppgifter och behovet av behandling av personuppgifter har inte ändrats i någon större utsträckning under den tid som Finland varit medlem av EU. Efter att tullagen trädde i kraft har ändringar eller revideringar av specialbestämmelserna som gäller behandling av personuppgifter gjorts närmast till följd av ändringar i övrig lagstiftning. Sådana ändringar har utifrån tillgängliga uppgifter gjorts ett tjugotal gånger, vilket har resulterat onödigt splittrad lagstiftning.

Utskotter poängterar att den utveckling som efter tullagens ikraftträdande skett inom regleringen av de grundläggande fri- och rättigheterna, stiftandet av lagar för polisens och gränsbevakningsväsendets personregister och övriga ändringar i lagstiftningen, det utökade samarbetet inom brottsbekämpning samt det internationella informationsutbytet och utvecklingen av lagstiftningen i anslutning till detta har likvälskapat ett behov av att få lagstiftningen om Tullens personregister att motsvara de ändrade förhållandena

Dessutom understryker utskottet att för att upprätthålla effektiviteten i brottsbekämpningen förutsätts att lagstiftningen om Tullens personregister förenhetligas med i synnerhet polisens motsvarande lagstiftning. Även med tanke på tillämpningen av bestämmelserna vore det klarare om de centrala bestämmelserna om behandlingen av personuppgifter inom Tullen samlas i en egen, separat lag, på samma sätt som för polisen och gränsbevakningsväsendet.

Reformens centrala mål

Enligt utskottet är propositionens utgångspunkt ändamålsenlig; att avvikelser från personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet görs endast om detta är nödvändigt för att säkerställa tullverksamhetens ef-

fektivitet eller för att beakta bestämmelser om Europeiska unionens tull- eller andra informationssystem. Avvikelser från dessa allmänna lagar görs närmast i fråga om bestämmelserna som gäller insamling och registrering av känsliga uppgifter, en registrerad persons rätt till insyn samt användning och utlämnande av personuppgifter. Naturligtvis ska i en ny lag, som i allmänhet i en sådan speciallagstiftning, ingå bestämmelser om inrättande av Tullens personregister, registrens informationsinnehåll, den registeransvarige, hur länge informationen i personregistren ska bevaras samt om nationellt och internationellt utbyte av uppgifter.

Dessutom är det nödvändigt att korrigera de lagstiftningsmässiga bristerna i behandlingen av personuppgifter inom Tullen samt att revidera de personuppgiftsbestämmelser som gäller Tullen med beaktande av de missförhållanden som framkommit vid den nationella tillämpningen, de förändringar som gjorts i lagstiftningen sedan lagen trädde i kraft och den internationella utvecklingen. Dessutom är det motiverat att förenhetliga Tullens personuppgiftsbestämmelser med i synnerhet polisens och gränsbevakningsväsendets bestämmelser i sådana fall där Tullens verksamhet är identisk med de ovan nämnda myndigheternas. I synnerhet förutsätter Tullens brottsbekämpande verksamhet enhetliga bestämmelser med de övriga myndigheterna som utför brottsbekämpning. Enligt utskottet förutsätter detta också PTG-samarbete, som fortlöpande utvecklas.

Utöver det ovan sagda ska det med den nya lagstiftningen genomföras Europeiska unionens råds rambeslut om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete (2008/977/RIF), dvs. ett s.k. EU:s dataskyddsrambeslut.

I detta sammanhang är det skäl att nämna att den föreliggande propositionen har beröringspunkter med regeringens proposition med förslag till lag om brottsbekämpning inom Tullen (RP 174/2014 rd). Bestämmelserna om behandling av personuppgifter inom Tullen har utformats med beaktande av det nämnda lagförslaget om brottsbekämpning inom Tullen.

Allmän bedömning

Den föreslagna lagen överensstämmer enligt de avsedda målen till sina väsentliga delar såväl med lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) som med lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005). De båda ovan nämnda lagarna har stiftats utifrån förvaltningsutskottets betänkande genom grundlagsutskottets medverkan.

Dessutom har ändringarna i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet stiftats huvudsakligen genom grundlagsutskottets medverkan. Av grundlagsutskottets utlåtande framgår den positiva omständigheten att man vid utformningen av de nu föreslagna bestämmelserna har strävat efter att beakta grundlagsutskottets tidigare utlåtandepraxis och samtidigt ta hänsyn till särdragen i Tullens verksamhet.

I grundlagsutskottets och också i förvaltningsutskottets praxis har vid bedömningen av den typ av registerbestämmelser som nu föreslås uppmärksamhet särskilt fästs vid syftena för registreringen, innehållet i de registrerade personuppgifterna, de tillåtna användningsområdena för uppgifterna, möjligheterna till överlåtelse av uppgifter, uppgifternas förvaringstid och den registrerades rättsskydd. Lagbestämmelser om dessa frågor ska vara heltäckande och detaljerade. Kravet på bestämmelser i lag gäller också möjligheten att överlåta uppgifter via en teknisk anslutning.

I sitt utlåtande har grundlagsutskottet har vid bedömningen av rätten att få uppgifter också fäst avseende bl.a. vid vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter kan enligt grundlagsutskottet gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte. Å andra sidan har grundlagsutskottet ansett att grundlagen inte tillåter en mycket vag och

ospecificerad rätt att få uppgifter, låt vara att den är knuten till nödvändighetskriteriet.

Lagförslag 1 innehåller också på basis av grundlagsutskottets granskning detaljerade bestämmelser såväl om Tullens rätt att få uppgifter från vissa register och informationssystem (13 och 14 §) som om rätten att lämna ut uppgifter till andra myndigheter (17 §). Bestämmelser kring detta tema finns också i de lagar som det hänvisas till i de nämnd paragraferna. Det här innebär enligt grundlagsutskottet dubbelreglering, vilket ändå inte direkt utgör något konstitutionellt problem. Det leder dock till en tung struktur och är ägnad att medföra tolkningsproblem.

Propositionen har förstäligt nog utgått från polisens personuppgiftslag som modell när lagförslaget om behandling av personuppgifter inom Tullen har beretts (nedan lagförslaget, om inte annat anges). Förvaltningsutskottet har i olika sammanhang fäst uppmärksamhet vid en totalrevidering av polisens personuppgiftslag, eftersom den nuvarande lagen är mycket komplicerad till sin struktur och innehåll. Frågan har bl.a. tagits upp i förvaltningsutskottets betänkande FvUB 26/2013 rd om regeringens proposition till ändring av polisens personuppgiftslag (RP 66/2013 rd). Riksdagen har i sitt svar utifrån förvaltningsutskottets betänkande förutsatt att regeringen snarast påbörjar totalrevideringen av polisens personuppgiftslag och att man vid sidan av andra beredningen också beaktar det slutliga innehållet i den nya dataskyddslagstiftning som är under beredning i EU och vilka krav den ställer på den nationella lagstiftningen. Avseende ska dessutom fästas vid de anmärkningar beträffande lagens struktur och innehåll som framgår av förvaltningsutskottets betänkande FvUB 26/2013 rd inklusive behovet att utveckla tillsynen över de register som avses i polisens personuppgiftslag. På samma gång bör även bestämmelserna om gränsbevakningsväsendets personuppgifter justeras.

Förvaltningsutskottet understryker att man på samma gång vid sidan av justering av bestämmelserna om gränsbevakningsväsendets personuppgifter också ska justera bestämmelserna i den

aktuella lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen. Också grundlagsutskottet har uppmärksammat detta.

Både i grundlagsutskottets utlåtande och i utfrågningen av sakkunniga understryks vikten av en effektivare laglighetsövervakning i fråga Tullens underrättelseregister med beaktande av bl.a. oklarheterna i samband med polisens register över misstänkta och användningen av den och ökningen av uppgiftskategorierna med känsliga uppgifter som lagras i registren.

För förvaltningsutskottet har framställts att Tullen under flera års tid planmässigt har utvecklats laglighetsövervakningen i brottsbekämpningen. Olika nivåer av organisationen har engagerats allt från staben för Tullens generaldirektör till undersökningsledare. När oklarheterna i polisens register över misstänkta uppdagades har Tullen enligt uppgifter till utskottet inlett en grundlig granskning av lagligheten i anteckningarna och praxisen i anslutning till dem i sitt motsvarande register (det nuvarande bevakningsregistret). Problem och brister i Tullens verksamhet har inte uppdagats under granskningen. Övervakningen av innehållet i registren är kontinuerlig verksamhet i Tullen och följande omfattande granskning av underrättelseregistret kommer enligt uppgifter till utskottet att göras under våren 2015.

Sammanfattning

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Detaljmotivering

1. Lag om behandling av personuppgifter inom Tulle

1 kap. Allmänna bestämmelser

2 §. Definitioner. Begreppet tullbrott motsvarar det gällande begreppet i tullagen. Trots detta har förvaltningsutskottet i sitt betänkande FvUB 54/2014 rd om regeringens proposition RP

174/2014 rd (brottbekämpning inom Tullen) föreslagit att det diffusa begreppet tullbrott preciseras väsentligt så att de gärningar och försummelser som kan anses ingå i begreppet ska vara reglerade på lagnivå. På motsvarande sätt föreslår utskottet att begreppet tullbrott i 2 § 1 a-punkten ändras på följande sätt:

"a) brott som innebär överträdelse av en sådan bestämmelse i tullagen (1466/1994) eller någon annan lag vars iakttagande Tullen ska övervaka eller som Tullen ska verkställa (*utesl.*);"

Förvaltningsutskottet understryker att med tanke på skyddet av personuppgifter är ändringen viktig, eftersom begreppet tullbrott har omfattande konsekvenser för tillämpningen av lagen.

2 kap. Tullens informationssystem och övriga personregister

4 §. Underrättelseregistret. Underrättelseregistret är ett permanent personregister som är avsett för Tullens riksomfattande bruk och som förs med hjälp av automatisk databehandling. För registret får samlas in och i registret införas uppgifter som behövs för att förhindra, avslöja och utreda tullbrott samt föra dessa brott till åtalsprövning och som gäller personer som skäligen kan misstänkas

- 1) göra sig skyldiga eller ha gjort sig skyldiga till ett brott på vilket kan följa fängelse, eller
- 2) medverka eller ha medverkat till ett brott på vilket kan följa fängelse i minst ett år.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande påpekat att enligt 4 § 2 mom. 1 kan i underrättelseregistret bland annat registreras uppgifter som är nödvändiga för att trygga säkerheten för en person eller en myndighets säkerhet i arbete. Grundlagsutskottet påpekar att bestämmelsen åtminstone bitvis reglerar så kallade känsliga uppgifter. Därför är det särskilt viktigt att bestämmelsen på ett uttömmande sätt anger det tillåtna innehållet i uppgifter som får registreras.

Förvaltningsutskottet konstaterar att lagförslagets 4 § 2 mom. motsvarar den gällande tullagens 23 § 2 mom. och att 4 § 2 mom. innehåller förutsättningen "nödvändiga". I övrigt anger

ärendets karaktär innehållet i de registrerade uppgifterna. Trots detta finner förvaltningsutskottet det befogat att precisera det tillåtna innehållet enligt ordalydelsen i 2 § 3 mom. 6 punkten i polisens personuppgiftslag på följande sätt:

"Av de uppgifter som gäller en persons identitet får följande uppgifter som behövs med tanke på informationssystemets ändamål registreras: namn, födelse-datum, personbeteckning, kön, moders-mål, medborgarskap, avsaknad av medborgarskap, nationalitet, hemstat, civilstånd, födelsestat, födelsehemkommun, hemkommun, yrke, adress och telefonnummer eller annan kontaktinformation, ljud- och bildupptagningar av personen samt identifieringsuppgifter som grundar sig på personens fysiska egenskaper, uppgift om att personen avlidit eller om dödförklaring av personen, det klientnummer som en myndighet gett, i fråga om en utländsk person föräldrarnas namn och adress, uppgifterna i ett resedokument samt övrig behövlig information som gäller inresa och passerande av gräns, uppgifter som är nödvändiga för att trygga säkerheten för en person eller en myndighets säkerhet i arbetet *om en persons hälsotillstånd och hur hälsotillståndet följs eller om vårdåtgärder, uppgifter om hur farlig eller oberäknelig ett objekt eller en person är* samt uppgifter om ett misstänkt brott, uppgifter om fordon som används i samband med ett misstänkt brott samt uppgifter om ett affärsföretag som har anknytning till ett misstänkt brott."

Vid utfrågningen av sakkunniga har det framhållits att man i propositionen är i färd med att föreskriva för Tullen rätt att spara biometriska kännetecken i det underrättelseregister som avses i 4 § utan en tydlig befogenhetsgrund. Förvaltningsutskottet konstaterar att befogenhetsgrunden för att anvisa fysiska kännetecken föreskrivs i 43 § i den gällande tullagen och att motsvarande reglering också ingår i 1 kap. 4 § i

lagförslaget om brottsbekämpning inom Tullen (RP 174/2014 rd) där en tullman inom tullbrottsbekämpningen ges samma rätt att vidta utredningsåtgärder enligt förundersökningslagen och använda tvångsmedel enligt tvångsmedelslagen som en polisman vid en polismyndighets förundersökning, om inte något annat föreskrivs i lagen. Dessa uppgifter kan Tullen enligt 4 § i den blivande personuppgiftslagen spara i underrättelseregistret. En bestämmelse om särskilt data-skydd för uppgifterna ingår i lagförslaget 10 §. De ovan nämnda paragraferna i detta lagförslag motsvarar 4 och 10 a § i polisens personuppgiftslag.

7 §. *Tullens övriga personregister.* Enligt 7 § 2 1 punkten i lagförslag 1 kan det inrättas andra informationssystem och personregister än sådana som avses i 3-6§ för att användas av en eller flera av Tullens verksamhetsenheter. Grundlagsutskottet har helt riktigt i sitt utlåtande noterat att propositionen och lagförslaget helt saknar uppgifter om för vilket ändamål personregistret i 1 punkten inrättas och vad det ska innehålla. Grundlagsutskottet föreslår i sitt utlåtande att punkten ska strykas helt som varande alltför vag, eller att bestämmelsen ska preciseras.

På grundval av erhållen utredning konstaterar förvaltningsutskottet att avsikten inte är att föreslå ändring i den gällande lagstiftningen. Bestämmelsen ingår i lagförslaget för att möjliggöra inrättandet av ett sådant register för övervaknings- och brottsbekämpningsuppdrag, som har gått att inrätta med stöd av 22 § 1 mom. 2 punkten i tullagen. I en utredning till utskottet har det framhållits att exempelvis ett åtgärdsregister är ett sådant register, och behovet av ett sådant har enligt meddelande till utskottet noterats av riksdagens justitieombudsman, och i registret antecknas bland annat inspektionsåtgärder som gäller inre trafik. Som motivering har också anförts att bestämmelsen motsvarar 6 § 2 mom. 1 punkten i polisens personuppgiftslag.

Förvaltningsutskottet konstaterar att det inte kan tas in bestämmelser i speciallagstiftningen för Tullen om ett personregister där angivelser om registrets användningssyfte och datainnehåll

saknas. Förvaltningsutskottet hänvisar i fråga om kraven på skydd för personuppgifter till det som sägs i den allmänna motiveringen ovan. En sådan reglering är inte heller adekvat i polisens personuppgiftsbestämmelser, utan regleringen måste i detta avseende snarast möjligt preciseras eller också strykas ur lagstiftningen. I detta sammanhang föreslår förvaltningsutskottet att 1 punkten i 7 § 2 mom. stryks ur lagförslaget.

8 §. *Inrättande av personregister och registeransvarig.* Enligt 8 § 3 mom. i lagförslaget ska Tullens bevakningsavdelning förvalta personregister för Tullens riksomfattande bruk. Vid utfrågningen av sakkunniga har det bedömts att det medför problem i anslutning till fördelningen av behörigheten och till laglighetsövervakningen.

Förvaltningsutskottet konstaterar att bestämmelser om Tullens generaldirektör, stab och Tullens enheter samt enhetschefernas uppgifter och fördelningen av deras befogenheter ingår i lagen om Tullens organisation (960/2012) samt förordningen om Tullens organisation (SRF 1061/2012) som utfärdats med stöd av lagen. Dessutom föreskrivs om dessa ärenden i Tullens arbetsordning. Av denna normsamling framgår att uppgifterna i anslutning till tullens brottsbekämpning och brottsövervakning - inklusive Tullens personregister - hör till Tullens bevakningsavdelnings uppgifter. Därför har regeringen gått in för att föreslå att Tullens bevakningsavdelning ska vara registeransvarig.

På grundval av det som anförts vid utfrågningen av sakkunniga föreslår förvaltningsutskottet ändå att innehållet i 8 § 3 mom. i lagförslaget ska ändras till följande:

"Personregister som avses i 3-6 § och 7 § 1 mom. förvaltas av Tullen och personregister som avses i 7 § 2 mom. av den verksamhetsenhet vid Tullen som svarar för registret."

3 kap. Specialbestämmelser om behandling av personuppgifter

11 §. *Behandling av överskottsinformation som erhållits med hemliga informationsinhämtningsmetoder* Med anledning av utskottets förslag till ändring ovan i 7 § 2 mom. behövs en teknisk ändring i 11 §.

12 §. *Behandling av uppgifter som inte hänförs till ett visst uppdrag* Lagförslaget 12 § 1 mom. måste också ändras till följd av förvaltningsutskottets förslag till ändring av 7 § 2 mom.

13 §. *Tullens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem.* I 13 § 1 mom. i lagförslaget föreskrivs om Tullens rätt att få uppgifter ur utrikesministeriets informationssystem uppgifter om dem som hör till personalen vid diplomatiska beskickningar och konsulat som representerar den utsändande staten i Finland och om dem som hör till personalen vid en internationell organisations organ i Finland eller något annat internationellt organ i samma ställning samt om dessa personers familjemedlemmar och om dem som är i privat tjänst hos dessa personer, för utförande av de uppdrag som föreskrivs för Tullen i utlänningslagen (301/2004) och för tullövervakning samt för tullbrottsbekämpning.

Lagförslaget 14 § gäller uppgifter som andra myndigheter lämnar ut till Tullen genom registrering vid direkt anslutning eller för registrering som en datamängd. Utskottet noterar att användningssyftet för uppgifterna definieras annorlunda i motiven till 14 § än i 13 § 1 mom. 12 punkten. Enligt detaljmotiven till 14 § behövs uppgifterna närmast för att trygga de diplomatiska privilegierna. Men 13 § 1 mom. 12 punkten verkar inte ge rätt att få uppgifter för att trygga de diplomatiska privilegierna.

I punkt 15—19 i lagförslaget 13 § 1 mom. har ordet "varten" i något skede under beredningen fallit bort i den finska texten. Förvaltningsutskottet föreslår att punkterna preciseras. Ändringen påverkar inte den svenska texten.

4 kap. Användning och utlämnande av uppgifter

16 §. Användning av uppgifter för andra ändamål än de som uppgifterna har samlats in och registrerats för. Utskottet föreslår att Lagförslagets 16 § 2 mom. ändras till följd av förvaltningsutskottets förslag till ändring av 7 § 2 mom.

17 §. Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter. Trots sekretessbestämmelserna får Tullen med stöd av 17 § 1 mom. 7 punkten lämna ut behövliga uppgifter även genom teknisk anslutning eller som en datamängd bland annat till den registeransvarige i fråga om värnpliktsregistret för sådana uppdrag som avses i 96 § 1 mom. 15 punkten i värnpliktslagen (1438/2007). Utskottet föreslår att det i den nämnda bestämmelsen görs en justering av teknisk natur så att uttrycket "asevelvollisuusrekisteri" ändras till "asevelvollisrekisteri". Denna ändring påverkar inte den svenska texten.

Enligt 17 § 2 mom. i lagförslaget får uppgifterna i underrättsregistret och uppgifterna i det temporära analysregister enligt 7 § 2 mom. 2 punkten får lämnas ut endast till sådana tjänstemän vid polisen, försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet och Brottspåföljdsmyndigheten som förordnats till kriminalunderrättelse-, brottsanalys- eller observationsuppdrag samt till sådana kontaktpersoner för polisen som tjänstgör vid utrikesministeriet, då dessa har sådana särskilda polisbefogenheter som föreskrivs i 8 § i polislagen. Avsikten har dock varit att kravet på särskilda polisbefogenheter endast ska gälla tjänstemän vid Brottspåföljdsmyndigheten. Således föreslår förvaltningsutskottet att 17 § 2 mom. i lagförslaget godkänns med följande lydelse:

"Uppgifterna i underrättsregistret och uppgifterna i det temporära analysregister enligt 7 § 2 mom. får dock lämnas ut endast till sådana tjänstemän vid polisen, försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet som förordnats till kriminalunderrättelse-, brottsanalys- eller observationsuppdrag och till sådana tjänstemän vid Brottspåföljdsmyndigheten som förord-

nats till kriminalunderrättelse-, brottsanalys- eller observationsuppdrag då dessa har sådana särskilda polisbefogenheter som föreskrivs i 8 § i polislagen (493/1995) samt till sådana kontaktpersoner för polisen som tjänstgör vid utrikesministeriet (utesl.). Den registeransvarige kan trots sekretessbestämmelserna av särskilda skäl tillåta teknisk anslutning till dessa register."

På grund av ändringen av 7 § 2 mom. måste också 3 mom. ändras.

5 kap. Utplåning och arkivering av uppgifter

23 §. Utplåning av uppgifter i Tullens övriga personregister. Ordalydelsen i 23 § 2 mom. i lagförslaget måste justeras till följd av den föreslagna ändringen av 7 § 2 mom.

24 §. Uppgifter som konstaterats vara felaktiga. En uppgift som har konstaterats vara felaktig ska enligt 24 § 1 mom. i lagförslaget antecknas som felaktig och bevaras, om det behövs för att trygga de rättigheter som den registrerade, någon annan part eller en person som hör till Tullens personal har. En sådan uppgift får användas endast i det syfte som avses ovan.

En uppgift som konstaterats vara felaktig ska enligt 2 mom. utplånas genast när den inte längre behövs, dock senast då fem år har förflutit sedan den föreskrivna tiden för utplåning av uppgiften gått ut.

Under sakkunnigutfrågningen aktualiserades behovet av ytterligare motivering i fråga 24 § 2 mom. om utplåning av felaktiga uppgifter. Förvaltningsutskottet konstaterar med anledning av inkommen utredning att också "någon annan part eller en person som hör till Tullens personal" kan anses vara sådana registrerade som avses i artikel 4.3 i EU:s dataskyddsrambeslut, om de kan identifieras på basis av de personuppgifter som antecknats i Tullens personregister. Utifrån de uppgifter utskottet fått kan alltså 24 § 2 mom. i lagförslaget anses förenligt med EU:s dataskyddsrambeslut. Förvaltningsutskottet konsta-

terar att en motsvarande bestämmelse finns i 27 § i polisens personuppgiftslag.

7 kap. Rätt till insyn

28 §. *Rätt till insyn.* Med stöd av 1 mom. tillämpas 26 och 28 § i personuppgiftslagen på utövande av rätten till insyn. Den registeransvarige lämnar ut uppgifterna för utövande av insyn. Den registeransvarige ska anvisa ett tillräckligt antal personer för utövandet av rätten till insyn och utlämnande av uppgifter i samband därmed.

I 2 mom. bestäms om den registrerades rätt till insyn. En registrerad ska framställa en personlig begäran om detta till den registeransvarige eller tullanstalten och samtidigt styrka sin identitet.

Under sakkunnigutfrågningen aktualiserades en begränsning av utövandet av rätten till insyn. Till denna del konstaterar utskottet att en begäran om utövande av rätten till insyn ska framställas till den registeransvarige, i enlighet med den princip som omfattas i den allmänna lagstiftningen om personuppgifter. Om det gäller de personregister som är avsedda för Tullens riksomfattande bruk kan med stöd av 2 mom. en begäran dock i enlighet med serviceprincipen även framställas till en annan verksamhetsenhet inom Tullen som bestäms av den registeransvarige. Tullens verksamhetsenhet ska utse ett tillräckligt antal personer som beslutar om utövandet av rätten till insyn och utlämnandet av uppgifter i samband därmed. Utifrån inkommen utredning menar utskottet att bestämmelsen tillåter ett tillräckligt smidigt och omfattande utövande av rätten till insyn. Avsikten är att bestäm-

melsen ska motsvara 44 § i polisens personuppgiftslag, anpassad till Tullens verksamhet.

29 §. *Inskränkningar i rätten till insyn* Utskottet föreslår att 1 mom. 3 punkten ändras till följd av ändringen av 7 § 2 mom.

4. Lagen om ändring av 6 § i lagen om samarbete mellan polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet

6 §. *Behandlingen av uppgifter vid PTG-kriminalunderrättelseenheterna.* Utskottet har på grunder som anförs i detaljmotiven till lagförslag 1 föreslagit att 7 § 2 mom. i det lagförslaget ändras. Eftersom utskottet föreslagit att 1 punkten i 7 § 2 mom. i lagförslag 1 ändras, måste hänvisningen i 6 § i lagförslag 4 riktas till 7 § 2 mom. i lagförslag 1.

Lagstiftningsordning

Av grundlagsutskottets utlåtande framgår det att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2, 3 och 5—15 utan ändringar och

godkänner lagförslag 1 och 4 med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

1.

Lag

om behandling av personuppgifter inom Tullen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

(Som i RP)

Allmänna bestämmelser

1 §

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *tullbrott*

a) brott som innebär överträdelse av en sådan bestämmelse i tullagen (1466/1994) eller någon annan lag vars iakttagande Tullen ska övervaka eller som Tullen ska verkställa (*utesl.*),

(b—d punkten som i RP)

(2—6 punkten som i RP)

2 kap.

Tullens informationssystem och övriga personregister

3 §

(Som i RP)

4 §

Underrättelseregistret

(1 mom. som i RP)

Av de uppgifter som gäller en persons identitet får följande uppgifter som behövs med tanke på informationssystemets ändamål registreras: namn, födelsedatum, personbeteckning, kön, modersmål, medborgarskap, avsaknad av medborgarskap, nationalitet, hemstat, civilstånd, födelsestat, födelsehemkommun, hemkommun, yrke, adress och telefonnummer eller annan kontaktinformation, ljud- och bildupptagningar av personen samt identifieringsuppgifter som grundar sig på personens fysiska egenskaper, uppgift om att personen avlidit eller om dödförklaring av personen, det klientnummer som en myndighet gett, i fråga om en utländsk person föräldrarnas namn och adress, uppgifterna i ett resedokument samt övrig behövlig information som gäller inresa och passerande av gräns, uppgifter som är nödvändiga för att trygga säkerheten för en person eller en myndighets säkerhet i arbetet *om en persons hälsotillstånd och hur hälsotillståndet följs eller om vårdåtgärder, uppgifter om hur farlig eller oberäknelig ett objekt eller en*

person är samt uppgifter om ett misstänkt brott, uppgifter om fordon som används i samband med ett misstänkt brott samt uppgifter om ett af-färsföretag som har anknytning till ett misstänkt brott.

5 och 6 §

(Som i RP)

7 §

Tullens övriga personregister

(1 mom. som i RP)

För att användas av en eller flera av Tullens verksamhetsenheter kan det inrättas (*utesl.*) ett temporärt register för sådan brottsanalys som behövs för att förhindra, avslöja eller utreda sådana tullbrott som kan leda till fängelse, i vilket får samköras, lagras och i övrigt behandlas uppgifter i de informationssystem och personregister inom Tullen som avses i 3—6 §, uppgifter som i samband med utförandet av ett enskilt tullupdrag har inhämtats genom kriminalunderrättelseverksamhet, observation eller iakttagelser, samt andra nödvändiga uppgifter som Tullen har rätt att få enligt 13 §.

(3 mom. som i RP)

8 §

Inrättande av personregister och registeransvarig

(1 och 2 mom. som i RP)

Personregister som avses i 3—6 § och 7 § 1 mom. förvaltas av *Tullen* och personregister som avses i 7 § 2 mom. av den verksamhetsenhet vid Tullen som svarar för registret.

3 kap.

Specialbestämmelser om behandling av personuppgifter

9 och 10 §

(Som i RP)

11 §

Behandling av överskottsinformation som erhållits med hemliga metoder för inhämtande av information

Överskottsinformation som erhållits med sådana hemliga metoder för inhämtande av information som avses i 3 kap. i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (/) samt överskottsinformation som erhållits med sådana hemliga tvångsmedel som avses i 10 § i tvångsmedelslagen får registreras i de informationssystem och personregister som avses i 3 och 4 § samt i 7 § 2 mom.

(2 mom. som i RP)

12 §

Behandling av uppgifter som inte hänför sig till ett visst uppdrag

Information som inhämtats i samband med ett visst tulluppdrag och som behövs för att de uppdrag för Tullen som föreskrivs i lag ska kunna utföras, men som inte hänför sig till uppdraget eller till ett annat pågående uppdrag, får samlas in för och registreras som observationsuppgift endast i personregister enligt 3 § och i personregister som avses i 4 § och 7 § 2 mom., i enlighet med de förutsättningar som anges i de bestämmelserna.

(2 mom. som i RP)

13 §

(Som i RP, utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

14 §

(Som i RP)

4 kap.

Användning och utlämnande av uppgifter

15 §

(Som i RP)

16 §

Användning av uppgifter för andra ändamål än de som uppgifterna har samlats in och registrerats för

(1 och 2 mom. som i RP)

Observationsuppgifter, uppgifter i det underrettelseregister som avses i 4 § och uppgifter i temporära analysregister som avses i 7 § 2 mom. får dock inte användas för utförande av de uppdrag som avses i 1 mom. 5 punkten i denna paragraf.

17 §

Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter

Trots sekretessbestämmelserna får Tullen lämna ut behövliga uppgifter ur sina personregister och även genom teknisk anslutning eller som en datamängd enligt följande:

(1—17 punkten som i RP, utskottets ändring i 7 punkten påverkar inte den svenska texten)

Uppgifterna i underrättelseregistret och uppgifterna i det temporära analysregister enligt 7 § 2 mom. får dock lämnas ut endast till sådana tjänstemän vid polisen, försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet som förordnats till kriminalunderrättelse-, brottsanalys- eller observationsuppdrag och till sådana tjänstemän vid Brottspåföljdsmyndigheten som förordnats till kriminalunderrättelse-, brottsanalys- eller observationsuppdrag då dessa har sådana särskilda polisbefogenheter som föreskrivs i 8 § i polislagen (493/1995) samt till sådana kontaktpersoner för polisen som tjänstgör vid utrikesministeriet (*utesl.*). Den registeransvarige kan trots sekretessbestämmelserna av särskilda skäl tillåta teknisk anslutning till dessa register.

Trots vad som anges i 1 mom. 5 och 6 punkten får observationsuppgifter, uppgifter i underrettelseregister enligt 4 § och uppgifter i temporära analysregister enligt i 7 § 2 mom. inte användas för utförande av uppdrag enligt 16 § 1 mom. 5 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) och i 25 § 1 mom. 5 punkten i lagen om behand-

ling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet.

(4 och 5 mom. som i RP)

18 §
(Som i RP)

5 kap.

Utplåning och arkivering av uppgifter

19—22 §
(Som i RP)

23 §

Utplåning av uppgifter i Tullens övriga personregister

(1 mom. som i RP)

Uppgifter i personregister som avses i 7 § 2 mom. ska utplånas då tio år förflutit och ur det analysregister som avses i 2 punkten då fem år förflutit sedan den gärning, åtgärd eller händelse som föranledde registreringen antecknades.

(3—5 mom. som i RP)

24 och 25 §
(Som i RP)

6 kap.

Specialbestämmelser om behandling av personuppgifter i samband med internationellt samarbete i fråga om brottsbekämpning

26 och 27 §
(Som i RP)

7 kap.

Rätt till insyn

28 §
(Som i RP)

29 §

Inskränkningar i rätten till insyn

Utöver vad som föreskrivs om inskränkningar i rätten till insyn i 27 § i personuppgiftslagen har den registrerade inte rätt till insyn i

(1 och 2 punkten som i RP)

3) uppgifter i temporära analysregister enligt 7 § 2 mom.,

(4—6 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

8 kap.

Särskilda bestämmelser

30—33 §
(Som i RP)

4.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om samarbete mellan polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om samarbete mellan polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet (687/2009) 6 § 1 mom. som följer:

6 §

Behandlingen av uppgifter vid PTG- kriminalunderrättelseenheterna

En PTG-myndighet som är företrädd i en PTG-kriminalunderrättelseenhet kan för ett enskilt brottsbekämpningsuppdrag som gäller allvarlig eller omfattande brottslighet inrätta ett sådant tillfälligt register för brottsanalys som avses i 6 § 2 mom. 2 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

(761/2003), 4 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005) eller 7 § 2 mom. i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (/). Den PTG-myndighet som har inrättat registret är registeransvarig.

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 3 mars 2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pirkko Mattila /saf
medl. Maarit Feldt-Ranta /sd
Rakel Hiltunen /sd
Reijo Hongisto /saf
Risto Kalliorinne /vänst
Elsi Katainen /cent
Timo V. Korhonen /cent

Antti Lindtman /sd
Markus Lohi /cent
Tapani Mäkinen /saml
Kari Tolvanen /saml
Ulla-Maj Wideroos /sv
ers. Arja Juvonen /saf
Mikael Palola /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.